

TÍÐINDI

Mikladalsmálarin Hans Hansen

Hugleiðingar um listamannin Hans Hansen, Hans í Mikladali

Mikladalsmálarin, sum Hans Hansen varð róptur, varð borin í heim í Mikladali tann 14. november í 1920. Foreldur hansara vóru Jóhanna Olsen og Hans Michael Fr. Hansen, fiskimaður.

Fimtan ára gamal fór Hans til skips. Var í fiskiskapi undir Íslandi undan krígunum. Undir krígunum fór Hans í málaralæru í Íslandi og gjørdist í 1942 málarasveinur. Kveiktur av eitt nú mæta listamanni Íslands, Jóhannesi Sveinssyni Kjarval, gjørdist Hans huggrípin av málningalistini.

Hans fór í 1949 inn á tekniskúlan hjá Bizzie Høyer í Keypmannahavn, har Ruth Smith og Ingálvrur av Reyni høvdu gingið undan honum. Í 1953 fór hann á Listaháskúlan í Keypmannahavn, har hann legði lunnar undir yrki sítt sum málari og freskomálari.

Hetta var sama árið, sum Aksel Jørgensen, professari, gavst á Listaháskúlanum. Aksel Jørgensen var lærari hjá Ruth Smith, Ingálvi av Reyni og Jóannisi Kristiansen. Lærarar hjá Hansi vóru Olaf Rude í málningalist og Olof Riseby í fresko og mosaikki.

Hans gavst á Listaháskúlanum í 1957. Økti um útbúgving sína sum freskomálari og mosaikklistamaður – brotmyndamaður – í Ravenna í Italia.

Hans fekk íblástur frá S.J. Mikines (1906-1979) og undan-gongumonnum hansara, Niels Emili Kruse (1871-1953), Christen Holm Isaksen – Kristini í Geil (1877-1953) og Jógvani Waagstein (1879-1949), men harafturat sýna verk hansara, at Hans eisini fekk íblástur frá javnaldrandi listafeløgum síns.

Tað var miðskeiðis í farnu øld, at Hans Hansen og Ingálvrur av Reyni komu at kennast og gjørdust vinir. Ingálvrur varð føddur í Havn 18. december í 1920, og vóru teir sostatt javngamlir, felagarnir báðir.

Árið eftir loknan lesnað á Listaháskúlanum stevndi Hans saman við Ingálvi á heysti í 1958 ímóti Fraklandi. Talan var um stutta námsferð í París.

Ríkar vóru løturnar í gøtunum og á søvnum í høvuðsstaði Frak-

lands. Brøvini frá Ingálvi heim til Føroya siga frá góðum hendingum, men eisini frá mótímiklum førum í París á hesi ferð teirra – eitt nú við tilhaldi í huga.

Nýliga til verka farnir hava teir báðir tveir, Hans og Ingálvrur, tikið heim við sær til Føroya førning góðan úr alheimslistini.

Hans var tikin úr leikum sum teknari, so sum strikutekning av Ingálvi, skitsað í París tann 6. oktober 1958, sýnir. Aftanvert tekn-ingina hevur Ingálvrur skrivað: Hans og eg vóru í París o.u. 12-14 dagar í oktober 1958. Tekningina eftir mær teknaði hann eftir lítleri løtu. Inni har vit búðu.

Í Havnini hevði Hans eitt skifti atelier í Avhaldshúsinum niðanvert Vaglið og Gamla Bókahandil. Forkunnugt var við pápa at vitja í hesi málaraskemmu hansara í 1960 árunum, har tekningar, málningar og freskomálningar vóru at síggja á myndafótum og út um gólvið alt.

Stutt var úr Avhaldinum og om-an í Sóljuna á Áarvegnum, har hattahandilin hjá Liffu – Liffu Gregoriussen var. Helst var tað um hetta mundið, at Hans teknaði Liffu tvey ymisk mynstur til turriklæðið í føroyska búnanum. Hesi turriklæði við mynstrum hansara eru til skjals í ættini hjá Liffu.

Vinsælur og barngóður var Hans í Mikladali. Hetta kendu vit, sum hann so tíðum stókk inn á gólvið í atelierinum hjá pápa og inn í stovu okkara á Ingutrøð í miðbýnum í Havn.

Hans og Ása systir, sum fødd er í 1955, vóru sera væl, og á eini seinni ferð í París sendi hann henni eina leiku heim á Ingutrøð. Forkunnuga leikan, ein dukka so føgur og fin, verður seint gloymd.

Inniliga vinsemið millum Ingálvs og Hans kom til sjóndar, tá ið Hansi í 1960árunum varð litið til at myndskrýða nýggja skúlan í Fuglafirði, teknaður av Palla Gregoriussen.

Hans varð av Palla arkitekti biðin um at prýða inngongdina í skúlanum. Stórsinnaður sum hann var, beyð Hans vini sínum Ingálvi helmingin av uppgávu síni.

Málningurin hjá Hansi til vinstru handar, tá ið tú kemur inn í inngondina í skúlanum, nevnist Fólki í hoyna. Tann hjá Ingálvi til høgru handar nevnist Motorbátar við bryggju.

Í Háskúlanum á Háskúlavegi í Havn finst í forhøll skúlans stórsligin freskomálningur av Hansi. Eitt av høvuðsverkum hansara. Helst er tað Marius Johannesen, háskúlastjóri, fyrr lærari á Trøllanesi og í Mikladali, sum hevur fingið henda freskomálning til vegar.

Hans var hann, sum fekk vegir Ingálvs og Ólavs Hátún at krossast, og tað var ikki so lítið, sum

spurdist burturúr millum sangara og ljómleikara.

Síðstu ár síni búleikaðist Hans úti í Reynagarði í Havn, og hevði hann um hetta mundið atelier í søguligu húsunum í Tranti í Reyn-gøtu 16, har hann serstakliga arbeiddi við mosaikki.

Hans Hansen fór síðst í sekstiárunum at dragast við herviliga sjúku, og eftir drúgvu sjúkralegu andaðist hann í Keypmannahavn tann 8. mars í 1970, einans 49 ára gamal.

Hans er jarðaður í Mikladali, í heimbygd síni. Jarðarferðin var tann 18. mars 1970. Fólk komu úr Havnini og ymsa staðni frá úti um landið at fylgja. Teir á rutubátinum fingi ikki lagt at í Mikladali, har súgur var við lending, og tí varð lagt at á Húsum.

Í tjúkkum kava varð gingið tungu gongdina upp um fjøll til Mikladals.

Jarðarferðin var úr Mikladals kirkju. Prestur var Tummas Jacobsen úr Sandvík. Urguleikari var Ólavur Hátún. Í kirkjuni sang Ingálvrur sálmin Dagur seinkar, setur sól. Ólavur spældi undir.

Ein ungur drongur festi seg við sálmin og boðskapin í honum. Nú,

sum tilkomin maður, staðfesti hann nýliga tankan hjá okkum, synum og døtrum Ingálvs, at talan var um henda sálmin – Dagur seinkar, setur sól.

Eftir at løtan á kirkjugarðinum var liðin, og fólkíð smátt um smátt hevði leitað sær út um kirkjugarðsgrindina, fóru Ólavur Hátún og Ingálvrur av Reyni yvir á gravarbakkan hjá frænda sínum, har teir tveireinir sungu sálmin Eg vil mínum Harra prisa – sálmur, sum Hans so stundum sang saman við feløgum sínum.

Tá ið eg sum læraraskúlanæmingur á fyrsta sinni var í Mikladali í 1982, kom eg á tal við 91 ára gamla søgufróða og blíðmæltu bóndan Magnus Eliassen – Magnus í Hústovu, sum enn var deknur í bygdini, nú okkurt um seksti ár vóru runnin, síðan hann tók við hesi tænastu. Magnus bóndi vísti mær á leiðið hjá Hansi.

Ein av kendu málningunum hjá Hansi í Mikladali er tann av Ólavi í Útistovu. Á hesi somu ferð míni har norðuri stókk eg inn á gólvið hjá 91 ára gomlu Jóhonnuni í Útistovu, einkju Ólavs. Fjálgt var at sita inni í roykstovukendu lonini, har Jóhanna segði frá gomlum og

minniligum døgum í bygdini. Vit talaðu um málningin hjá Hansi av manni hennara, Ólavi, og sum vera man fegnaðist Jóhanna um henda sermerkta málning. Í bygdini har hitti eg eisini son Ólavs og Jóhonnuni, Andrass, hin vinarliga og søgufróða mann.

Eisini talaðu vit bæði Jóhanna um trúboðaran William G. Sloan, Gamla Sloan (1838-1914), og ferðir hansara í Kalsoynna og til Mikladals. Jóhanna kendi væl mannin, og segði mær, at Sloan stundum fór í kirkju og hevði sín fasta sess undir einum vindeyga á næstaftasta bonki mannfólkamegin í gomlu kirkjuni.

Henda kirkja var umbygd í 1915, árið eftir at Gamli Sloan doyði. Mikladalsmenn nýttu tað, sum nýtast kundi úr teirri gomlu kirkjuni. Í 2015 hildu kalsoyingar hundrað ára dag kirkjunnar.

Lív og Læra var forkunnugt tíðarrit hjá Petur Williami Háberg. Har las eg sum unglingi um ferðirnar hjá Gamla Sloan í Mikladali, har Andrew Sloan, trúboðari, skrivar um faðir sín, William Gibson Sloan. Júst so søgdu Jóhanna í Útistovu og Magnus í Hústovu mær frá hesum ferðum Sloans í Mikladali. Á ferðum sínum í Mikladali hildu feðgarnir Sloan til í Hústovu, har prestur eisini hevði til húsa.

Barnaheimið hjá Hansi í Mikladali stendur sunnaliga í bygdini og er sunnasta lon av trimum tætt samanbygðum húsum. Tað var við serstøkum kenslum, at eg á hesi ferð míni í Mikladali í 1982 gekk mær fram við hesi lágu og fjálgu lon hjá vini okkara.

Vit læraraskúlanæmingar stukkum sum vera man inn á gólvið í Norðnástovu og inn í aldargomlu søguligu smiðjuna, eins og inn á gólvið hjá Glerfossfólkunum.

Í atelieri Ingálvs á Lützenstrøð í Havn hingu tvær fotomyndir av Hansi. Tær birtu í Ingálvi fjálgar tankar og góð minni um farna vinin og listamannin, Hans í Mikladali.

Í Mikladali hava vit stórvingnu kópakonuna. Kanska kemur har einaferð eisini eitt savn við verkum eftir mikladalsmálaran Hans Hansen eins og onnur listafólk haðani av oynni.

*Hoyvík, tann 14. november 2018
Árni av Reyni*

*Keldur:
Wikipedia
Ingálvrur av Reyni
Ólavur Hátún
J. P. Gregoriussen
Jóngerð Purkhús
Líggjas í Bø
Hanus á Gørðum*

*Pól á Kletti, Viðskerin 19. sept. 1998
Bárður Jákupsson, Myndlist í Føroyum, Atlantia og Sprotin 2000*

Hans Hansen 1920-1940